

saadanne Ting som Garantien for de lolland-falsterste Jærnbaner, noget med Hensyn til Frjhavnslæget, en Garanti for Havnekassen og den Slags Ting. Men det er for det første kun mindre Beløb, der her er Tale om, og dernæst er det til særlige Dje-med, som direkte have Statsinteressje. Det er altsaa en hel anden Sag, at man der har maattet indlade sig paa det, fordi disse Ting ikke kunde gennemføres paa anden Maade. Det kan altsaa ikke drages til Følge i saadanne Forhold som disse, hvor det viser sig, at det gaar overordentlig godt uden denne Statsgaranti. Jeg skal derfor for mit Vedkommende raade det høje Ting til ikke at vedtage denne § 3, naar vi en Gang naa saa vidt.

Nottbøll: Jeg er fuldstændig enig med den sidste ærede Taler i de første Betragtninger, han gjorde gældende angaaende den ikke amortisable Del af Laanet eller rettere med Hensyn til, at man for Fremtiden skulde kunne faa ikke amortisable Laan. Der er ganske vist et enkelt Punkt, hvor jeg ikke fuldstændig samstemmer med ham, naar han nemlig mente, at det vilde være at gaa temmelig vidt, at gaa til $\frac{1}{10}$, fordi vore Burderinger nu ere temmelig høje. Jeg tror, at der kan tages saadanne Forholdsregler over for disse Burderinger, at man ikke behøver at være bange for at gaa saa højt med Laanene. Derimod er jeg enig i, at som Landbruget er stillet for Tiden, er det temmelig nødvendigt at komme ind paa uamortisable Laan, idet Tiderne ere saadanne, at det er temmelig umuligt for Landbruget at amortisere sine Laan. Det vilde naturligvis være heldigt baade for Landet og for Landbrugerne, om det kunde ske; I det er jo i sin Tid gjort gældende, at det lidt efter lidt burde komme dertil, at fri Mand sad paa fri Jord, det vil altsaa sige, om Landbrugerne kunde amortisere deres Laan, saa at de kunde komme til at sidde frit. Men Tiden har vist, at det er en Illusion, noget, der ikke kan gennemføres. Det har vist sig, at naar en Mand har amortiseret noget af sit Laan, saa er han nødt til at optage et Tillægslaan eller at gaa ind i en anden Serie, hvilket har medført forfærdelige Udgifter for ham. Jeg skal i denne Forbindelse nævne, at der i det andet Ting er fremkommet en Anke imod ikke at amortisere sine Laan, idet man har sagt, at Grunden til, at Industrien for Tiden er bedre stillet end Landbruget, netop skulde være den, at Industrien har været i Stand til at amortisere sine Laan, hvad Landbruget ikke har været i Stand til. Sa,

det kan godt være, at det er Grunden til, at Industrien og Landbruget ikke i samme Grad føle Tidens Tryk; men det, at Industrien har været i Stand til at amortisere sine Laan, ligger netop i, at den ikke arbejder under det samme Tryk som Landbruget. Det er ganske rigtigt, som I det er blevet sagt i Folketinget, at Varepriserne ogsaa ere faldne for Industrien; men dens Raamateriale er ogsaa faldet i Pris, hvorimod Jorden, der, om jeg saa maa sige, er Landbrugets Raamateriale, staar os i de Penge, vi købte den for i de dyre Tider, i 70erne, og desuden er der den Forskel mellem Industriens og Landbrugets Stilling, at Industrien har det i sin Haand at lempe Kvaliteten af sine Varer efter Priserne, hvad Landbruget ikke kan. Naar man kommer til en Fabrikant, siger man til ham: vi ville have billige Varer, men hvad Kvaliteten angaar, se vi noget igennem Fingre dermed, da vi vide, at det ikke kan forlanges, at Fabrikanten skal arbejde for ingen Ting. Naar Priserne gaa ned, saa bruger f. Eks. Fabrikanten Krasuld i Stedet for Uld. Til Landbruget siger man derimod: vi vide, at Priserne ere gaaede ned, men Kvaliteten maa ikke sættes ned; den maa være ligesom altid før og helst noget bedre. Det er en væsentlig Forskel, og man kan derfor med Føje sige, at Industrien ikke i samme Grad føler Tidens Tryk som Landbruget. Det er derfor efter min Mening rimeligt, at man nu søger at indføre de uamortisable Laan i de bestaaende Kreditforeninger, og jeg tror, at man kan gaa til $\frac{1}{10}$ af Burderingssummen, naar man tager visse Forholdsregler med Hensyn til Takskationerne, som jeg indrømmer i de senere Aar maaste have været mindre paalidelige eller i alt Fald noget vel høje.

At man i det hele tager visse Forholdsregler fra Statens Side, naar Kreditforeningerne fordre saadanne Ting, som her ere foreslaede, finder jeg rimeligt. Naar imidlertid det ærede Medlem betonebe, at Selvstyret i Kreditforeningerne ikke havde saa forfærdelig meget at sige, og naar han henviste til, at i Østifternes Kreditforening, der har Hjemsted i Njøbenhavn, styres hele Rodillen af en lille Kreds af Medlemmer, der bo rundt omkring i Byen, fordi de, der bo længere borte, ikke kunne komme herind, saa forekommer det mig ikke at være ganske korrekt, thi jeg tror, at en hel Del af dem, der ere i den paagældende Kreditforening, vilde, hvis der forelaa store Spørgsmaal, ikke betænke sig paa at rejse herind fra Sorø eller Præsto for at gøre deres Indflydelse gældende. Jeg kan derfor ikke se, at det